

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXI, broj 52

29. prosinca 2011.

cijena 100 Ft

*Faljen Isus, na to Mlado leto!
Si zdravi i veseli!
Bože vam daj što god od Boga želite
i najviše kućnog blagoslova,
piliće, pačiče, gusiće, teliče!*

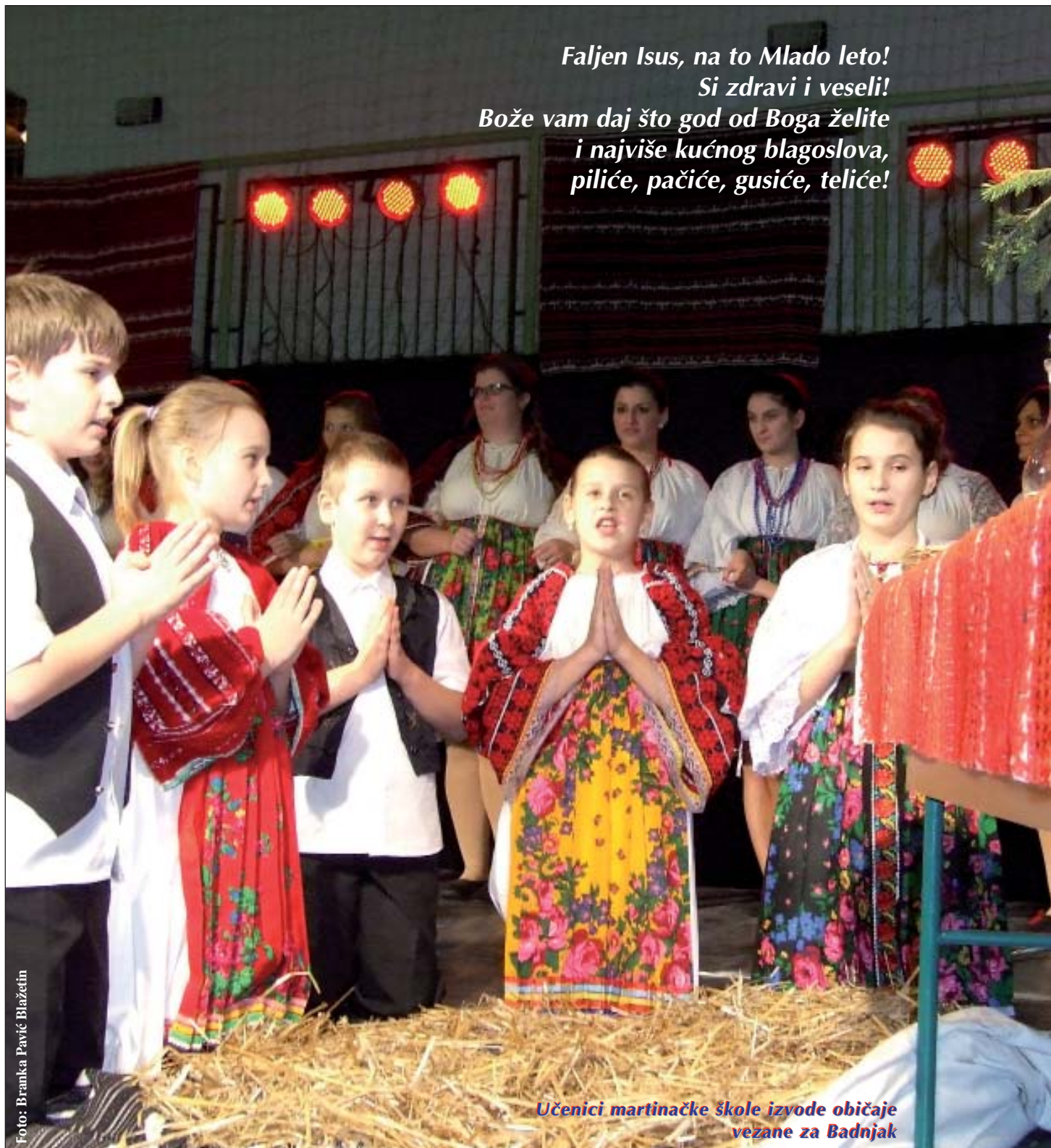

Foto: Branka Pavić Blažetin

*Učenici martinačke škole izvide običaje
vezane za Badnjak*

Komentar

Pred Novim ljetom

Opet imamo Božić za hrptom, sva srića da smo preživili i „premirno“ predbožićno vrime, kade smo mogli letiti od jednoga adventskoga premišljanja na još jednu priredbu, na još jedan adventski koncert, na još jednu, ujedno i zadnju sjednicu u ovom starom ljetu. Izmučeni, iscrpljeni od kupovanja, bižanja okolo-naokolo za tim što se stavi na svečani stol, sumljajući u to da li smo pogodili svim pravi dar pod kris-kindlom, već smo mogli marširati u božićne bale, no imamo li što s mulatovanjem proslaviti još ove dane ter imamo li se za nečim žaliti, to ćemo nek drugi tajedan morebit zapaziti. Drugo ljetu se pogibelno približava, stupi na valjanost jur ovoga vikenda sa suzom u oči, spominki, nesigurnošću, brigom i šampanjcem u ruki. A pravoda i zaufanjem, mora jur nešto i dobro proći, iako je eurozona u dovidob nevidljivoj teškoj komi, iako nam je plaća sve manja, iako su nam želje sve veće i veće, iako postane svaki-danšnja u društvenom, službenom i privatnom životu sve više stresnija.

U nedilju ćemo započeti novo ljetu, za mnoge od nas će ovo doći mnogo brže, nego što smo čekali. Nekako nam naglo letu ova ljeta, kot kad bi je nam negdo krao, ravno za to da nas živcira. Što će nam doprimiti 2012., u ovom trenutku bi bilo teško reći, a i gdo bi se usudio prorokovati čega će biti bolje, ali i gorje? Jedno je već sigurno, mi svi imamo smisao za vlašće želje, potriboće i cilje u svakom životnom pogledu, ali mišljenja sam da bi mi svi morali manje trčkarati za djelom, i već vremena potrošiti u društvu najmilijih i prijateljev. Nadalje bi morali hitno izbrisati iz osobnoga rječnika „moram na svaki način“ i bolje zgledati za svimi djelići lipote i onoga što se voliti more u ovoj našoj prekratkoj utrki, što se zove žitak. U svojem duševnom miru u kom sad brojimo ove zadnje dane ovoga ljeta, moramo se zaživiti u ono što duboko u nami leži za ostvarenjem svega, što smo si predvidili za novo ljetu. Dajmo se ohrabriti za dobre nakane, za ustrajnost iako se negda-negda nemilosrdno zgublja naš optimizam i teško nam se je osloboditi od stare šeme nezadovoljstva. Hodmo se dobro čutiti ako drugačije ne ide, još ove dane do 2. januara, kad krene novo razdoblje s obećanjima, novimi ufanjima, novim srcem, pojačanom vjetrovom u nešto bolje. Vrijeda koraknemo u novo, zakapamo staro ljetu i, vjerujte mi, jedva ćemo izajti iz silvesterskoga svečevanja, već ćemo se najti usred bal-sezone u mesopustu. Oslobodite se od tarhetov, skrbi, brimena na duši i čutite se dobro još u ovi ostali dani 2011. nam ljeta.

-Tih-

„Glasnikov tjedan“

Što je to tribina, što se radi na tribini? Svima nešto govoriti, izložiti – to se radi na tribini. Közmeghallgatás? Pojam je to na mađarskom jeziku koji se upotrebljava u javnome pravnom rječniku i odnosi se na samouprave, mjesne, državne, županijske, manjinske... Hrvati u Mađarskoj to prevode, ako uopće prevode, oglašavanje (zakonom je obvezatno godišnje održati jedanput «közmeghallgatás», a vrijeme i njegovo mjesto objaviti na «vidljivom» mjestu). Mnogim manjinskim samoupravama i ne pada na pamet to objaviti i na hrvatskom jeziku. Zakon, naravno, to podupire. Közmeghallgatás? Ako prevedemo, bilo bi to nekako ovako: javna tribina ili javno saslušanje. Koja je prevedenica u duhu hrvatskoga jezika bolja? Glagolska imenica saslušanje tjera nas na pitanje koga saslušavamo i tko saslušava. Nedoumica u novinarskoj glavi, prepuštenoj samoj sebi u razrješavanju jezično/prijevodne problematike u nedostatku rječnika koji bi poslužio kao oslonac i polazište. Köz – javno, opće... Možda će nam odgovor ponuditi toliko očekivani rječnik mađarsko-hrvatski, ali dok se on ne izradi, mi novinari, a tome su već deseci godina, u mnoštvu slučajeva prepušteni smo i prevodilačkoj slobodi i kovanju prevedenica od kojih su neke uspješnije, a neke manje uspješne. Kada sam prvi put čula za taj pojam, i tu mogućnost zamislila sam kako se na tim tribinama okupljaju Hrvati koji su glasovali za svoje zastupnike u mjesnim, županijskim, državnim i inim samoupravama te istim izabranim zastupnicima postavljaju i neka pitanja u vezi s njihovim godišnjim izvješćem rada, a oni saslušaju prijedloge i unesu ih u mogući plan rada.

A onda me nekoliko novinarskih boravaka na njima uvjerilo kako, prvo, ne znamo tko su Hrvati koji su glasovali za te iste zastupnike, a ako i netko postavi pitanje, na njega se i ne obazire previše. To je u boljem slučaju ako se okupi nekoliko ljudi, u gornju tu je tek toliko izabranih zastupnika, potrebnih za kvorum, jer javnu tribinu zastupničko tijelo ne može održati bez kvoruma, koji se međusobno pogledavaju. Najbolje su one javne tribine povezane s icem i pićem. Na njima ima nazočnih, ali jesu li oni baš ti koji bi mogli postaviti pitanje (s obzirom na činjenicu tko drži javnu tribinu), nitko

Közmeghallgatás? Ako prevedemo, bilo bi to nekako ovako: javna tribina ili javno saslušanje. Koja je prevedenica u duhu hrvatskoga jezika bolja? Glagolska imenica saslušanje tjera nas na pitanje koga saslušavamo i tko saslušava.

ne zna. Tu se saslušava izvješće, ljudi su se okupili ne poradi tribine, nego radi programa koji slijedi tribini i zajedničkog druženja uz večeru. A kada se obvezatna javna godišnja tribina povezuje s ozbiljnim i važnim sjednicama i kada je tek zadnja točka njihova dnevnoga reda, to i ne primjećujemo, nego jedva čekamo da izađemo u hodnik napokon popiti kavu, zapaliti cigaretu i možda nešto napokon i pojesti. I tako brzo privedemo kraju tribinu kojoj je jedno od značenja i javna diskusija, rasprava o nekom problemu, na koju je pozvano više govornika. Ali koga danas zanima javna diskusija???

Branka Pavić Blažetin

SANTOVO

Natječaj Hrvatske manjinske samouprave

Hrvatska manjinska samouprava sela Santova na posljednjoj redovitoj sjednici ove godine, uz ostalo je raspisala natječaj za stipendiranje srednjoškolaca i studenata. Natjecati se mogu pripadnici mjesne hrvatske zajednice sa stalnim prebivalištem u Santovu, koji aktivno sudjeluju u društvenom, kulturnom ili vjerskom životu, a pod uvjetom da imaju najmanje 3,5 prosjek ocjena, bez ocjena vladanja i marljivosti. Obrazac za natječaj i detaljne obavijesti dostupne su kod predsjednika santovačke Hrvatske manjinske samouprave. Natječaj je otvoren do 14. siječnja 2012., a rok vrednovanja do 20. siječnja 2012. godine.

**Svim čitateljima Hrvatskoga glasnika
želimo sretnu i blagoslovljenu
novu, 2012. godinu!**

Aktualno

Predsjednik Josipović na Forumu u HMI

Matičin tradicionalni stručni skup posvećen hrvatskim manjinama u Europi, 16. prosinca otvorila je Katarina Fuček, ravnateljica HMI. Sudionici Forumu bili su čelni ljudi krovnih organizacija hrvatskih manjina u njihovim zemljama. U skladu s temom Hrvatske zajednice u europskim zemljama: mogućnosti ostvarivanja manjinskih prava u domicilnim državama, na skupu su prisustvovali i predstavnici hrvatskih ministarstava, fakulteta, instituta i ustanova, te predstavnici hrvatskih diplomatskih predstavništava u domaćim zemljama manjina, te predstavnici veleposlanstava Crne Gore i Mađarske u Republici Hrvatskoj.

Glavni uvodničar i voditelj skupa dr. sc. Božo Skoko, docent na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, dao je okvir okupljanju manjinskih predstavnika. Prvi su govornici bili predstavnici hrvatske manjine u Mađarskoj i Srbiji, Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave iz Budimpešte, i Mato Groznica, vijećnik NV hrvatske nacionalne manjine iz Subotice.

Potom je prigodno izlaganje održao i hrvatski predsjednik dr. sc. Ivo Josipović. Podržao je zamisao o potrebi održavanja skupa koji raspravljaju o problemima hrvatskih manjina i iznio niz aktualnih zapažanja sa svojih susreta s državicima zemalja naših manjinaca i pripadnicima hrvatske manjine u državama koje je posjetio. Naglasio je kako Hrvatska mora i dalje raditi na poboljšanju položaja i prava Hrvata izvan Hrvatske, ali kako ta njezina nastojanja trebaju korespondirati s vremenom u kojem živimo.

U drugome dijelu rada skupa svoja su izlaganja održali Jelka Petrušić, potpredsjed-

nica Hrvatskoga kulturnog društva u Gradišću iz Želznog, Miroslav Franović, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore iz Tivta, Sonja Čreslović, tajnica Zajednice Hrvata u Makedoniji iz Skoplja, Slobodan Gera, glavni urednik časopisa „Hrvatska grančica“ Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj iz Karaševa. Hrvate u Slovačkoj predstavila je Hilda Miterpach, zastupnica hrvatske manjine u odboru slovačke vlade Slovačke iz Bratislave, a u Sloveniji Mijo Stanko, dopredsjednik, te Joso Begić i Marko Mandir, članovi predsjedništva Saveza hrvatskih društava u Sloveniji iz Ljubljane.

Ovogodišnji Forum, zamišljen kao mjesto dijaloga i prijedloga mjera koje bi pridonijele potpunijem ostvarivanju manjinskih prava u domaćim državama u skladu s međunarodnim pravnim obvezama, uistinu je to i bio. Sudionici su se upoznali sa specifičnostima i stupnjem manjinskih prava Hrvata u osam europskih zemalja, razmijenili iskustva, podastri konstruktivne prijedloge i donijeli zaključke. Skup je završen donošenjem i potpisivanjem Zaključaka 17. Forumu hrvatskih manjina u jubilarnoj, 60. godini postojanja i rada Hrvatske matice iseljenika.

(dšš)

Predsjednik Josipović na otvorenju 17. Forumu hrvatskih manjina je prekao:

Sudjelujući otvaranju 17. Forumu hrvatskih manjina u Hrvatskoj matici iseljenika, predsjednik Ivo Josipović kazao je kako je Hrvatska na uzoran način uredila položaj manjina u Hrvatskoj, na normativnoj, zakonskoj i ustavnoj razini. Predsjednik je napomenuo kako su problemi hrvatske manjine različiti od zemlje do zemlje, a hrvatske manjine po europskim zemljama vidi kao bogatstvo zemalja u kojima žive. Ocijenio je jezik kao temeljnu okosnicu manjinske samobitnosti Hrvata izvan zemlje. «Iznenadio sam se da u nekim zemljama Hrvati, bilo da su pripadnici autohtone manjine ili iseljenici, naprosto ne znaju hrvatski jezik i njihova djeca ne uče hrvatski jezik. Oni pjevaju hrvatske pjesme, ali ne razumiju što pjevaju», rekao je predsjednik Josipović. Govoreći o zemljama u kojima Hrvati nisu velika manjina, predsjednik Josipović je ocijenio kako se u njima afirmacija nacionalne samobitnosti odvija na način koji forsira povijesni pristup. Upitao se je li to dovoljno i može li to u 21. stoljeću biti motivirajući čimbenik za najmlađi naraštaj. „Hrvatstvo izvan Hrvatske mora korespondirati s vremenom u kojem živi. Čuvajmo naše narodne nošnje, jezik i pjesme, ali neka hrvatski nacionalni identitet ne bude identitet iz 19. stoljeća“, rekao je predsjednik Josipović ističući i potrebu pomoći i suradnje hrvatske države.

(HINA)

ZAKLJUČCI

U skladu s iskazanom osobitom skrbi Republike Hrvatske o zaštiti prava i pružanju pomoći pripadnicima hrvatskoga naroda koji žive izvan granica Republike Hrvatske (Čl. 10. Ustava RH) te u skladu sa Zakonom o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske (Narodne novine 124/11) donesenim 21. listopada 2011, a uzimajući u obzir dosadašnji stupanj i kvalitetu odnosa matične države i hrvatskih nacionalnih manjina u Europi, sudionici Forumu raspravljali su o temi „Hrvatske zajednice u europskim zemljama: mogućnosti ostvarivanja manjinskih prava u domicilnim državama“ i donijeli ove zaključke:

1. Podupire se potpuna provedba ratificiranih Sporazuma o zaštiti prava manjina koje je Republika Hrvatska potpisala s europskim državama u kojima žive hrvatske nacionalne manjine.
2. Sudionici Forumu zauzimaju se za provedbu međunarodnih pravnih obveza glede manjinskih prava, a osobito da domicilne države omoguće razvoj dvojezičnosti i dosljednu uporabu hrvatskoga jezika u javnoj upravi i medijima.
3. Sudionici Forumu zauzimaju se za što skoru provedbu Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske.
4. Republika Hrvatska podupire hrvatske manjinske zajednice u državama koje im ne priznaju manjinski status, u njihovim nastojanjima da im se omogući ostvarivanje manjinskih prava.
5. Od Vlade Republike Hrvatske očekuje se da se u bilateralnim odnosima s drugim državama konkretnije zauzme za politički i pravni položaj hrvatskih zajednica u poje-

6. Od Republike Hrvatske očekuje se da nakon što postane punopravnom članicom Europske Unije, odlučno i dosljedno sudjeluje u radu tijela međunarodne zajednice na području zaštite prava manjina kako bi se postigli najviši europski standardi u ostvarivanju manjinskih prava.

Zagreb, 16. prosinca 2011.

Narodnosna gala 2011

„Pro Cultura Minoritatum Hungariae” uredništvu Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj

U povodu Dana manjina, u organizaciji Mađarskoga prosvjetnoga zavoda i Lektorata za primijenjenu umjetnost, u kazališnoj dvorani budimskoga Vigadóa 11. prosinca priređena je sedma Narodnosna gala. U sklopu večeri uručena su i ovogodišnja priznanja „Pro Cultura Minoritatum Hungariae”. Uredništvo Hrvatskoga glasnika nagradu za kulturu i diplomu „Pro Cultura Minoritatum Hungariae” kako stoji u obrazloženju dobilo je u znak priznanja za istaknutu stručnu djelatnost koju prvodi u interesu očuvanja i prenošenja jezične kulturne tradicije hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj.

„Pro Cultura Minoritatum Hungariae” u ime uredništva Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj, primila je glavna i odgovorna urednica Branka Pavić Blažetin

Na Narodnosnoj gali, među inima, nazočili su: Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, Boris Golubičić drugi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, Branka Pavić Blažetin, glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika, te mnogi drugi.

Nakon intoniranja mađarske i himne Europske Unije, u izvedbi njemačkog puhačkog sastava „János Kamp Kapelle“ iz Kalaza, prigodnim se riječima publici obratila glavna ravnateljica Mađarskoga prosvjetnog zavoda i Lektorata za primijenjenu umjetnost Erika Borbáth. „Postoji jedna osobitost i veličanstvenost u tome kako manjine u Mađarskoj smatraju važnim proslavu svoga blagdana. Zbog toga i većinskom je narodu bitno obilježavanje toga dana. Trebamo malo zastati i promisliti što za nas znači kultura koju zajednice njeguju po selima, u općeprosvjetnim ustanovama i domovima kulture. Izuzetno je važna ta kultura jer jedino tako može postati šarolikom i prihvatljivom za život države” – naglasila je gđa Borbáth. Potom je slijedila dodjela nagrade „Pro Cultura Minoritatum Hungariae”, koju su uručili gđa Borbáth i supredsjednik Stručnog savjeta za narodnosnu kulturu Ferenc Heilig. Ovogodišnji dobitnici plakete i spomenice jesu: ciganska folklorna skupina „Kanizsa

mila voditeljica Marija Rituper. U sklopu dodjele projektiran je i kratak prikaz djelatnosti nagrađenih. Uz mnoštvo fotografija o Hrvatskome glasniku rečeno je „Novinstvo Hrvata u Mađarskoj, u 65 godina dugoj neprekidnosti, pridonosi očuvanju hrvatskoga jezika i kulture. Prvi broj Hrvatskoga glasnika, samostalnog tjednika na hrvatskome jeziku, koji je ove godine proslavio 20. obljetnicu utemeljenja, objelodanjen je 2. svibnja 1991. godine, što je početak samostalnog novinstva Hrvata u Mađarskoj. Osnivač je lista Savez Hrvata u Mađarskoj, a suvlasnik Hrvatska državna samouprava. Svojim djelovanjem znatno pridonosi ostvarivanju kolektivnih prava, unapređenju društvenog života, predstavljanju i prepoznatljivosti tradicija Hrvata u Mađarskoj, uporabi i razvijanju materinskog jezika na visokoj razini, očuvanju i jačanju nacionalne svijesti, te unapređenju kulturne autonomije. Za ostvarenje, razvijanje nare-

Uredništvo Hrvatskoga glasnika: Stipan Balatinac, Branka Pavić Blažetin, Bernadeta Blažetin i Timea Horvat

Csillagai”, primio voditelj Zoltán Horváth; umjetnik grčkoga glazbala buzukija Mantzourakis Sarantis; uredništvo Hrvatskoga glasnika, primila glavna i odgovorna urednica Branka Pavić Blažetin; njemački Ženski zbor Ganne, primio načelnik József Vesztergom; rumunjski Zbor „Pro Musica”, primio voditelj István Orojan; voditeljica pjevačkog zbora srpske škole u Budimpešti Olivera Mladenović Munišić; slovenski pjevački zbor Saveza Slovenaca u Mađarskoj iz Števanovaca, pri-

čenoga priprema redovite susrete s čitateljima, razne druge skupove, novinarske radionice za djecu i mladež. Od osnutka posebnu pozornost posvećuje njegovanju suradnje i održavanju kulturnih i jezičnih veza s glasilima u matičnoj domovini, te s hrvatskim zajednicama u susjednim državama. U sklopu uzajamne suradnje organizira redovite susrete, razmjenu iskustava i zajedničke priredbe. Glavna i odgovorna urednica je Branka Pavić Blažetin. Novinari suradnici su Timea Hor-

Prvi su čestitali suradnici: Katalin Zámbo Berencsi i umirovljeni novinar Marko Dekić

vat, Bernadeta Blažetin i Stipan Balatinac. Hrvatski glasnik više je od običnoga tjednika, svojim djelovanjem nametnuo se kao kulturna ustanova Hrvata u Mađarskoj." Uredništvo Hrvatskoga glasnika nagradu za kulturu i diplomu „Pro Cultura Minoritatum Hungariae” kako stoji u obrazloženju dobilo je u znak priznanja za istaknutu stručnu djelatnost koju prvo u interesu očuvanja i prenošenja jezične kulturne tradicije hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj.

U okvirima tradicionalne Gala večeri nastupili su: ukrajinski baletant Dmitro Kirejko, armenski kvartet „Kirkósa”, poljska plesna skupina „Polonez”, pjevački zbor Saveza Slovenaca u Mađarskoj iz Števanovaca, romski sastav „Kanizsa Csillagai”, njemački puhački orkestar János Kamp Kapelle iz Kalaza, budimpeštanski slovački zbor „Ozvena”, srpski duet Lana i Tara Vujanović iz Budimpešte, bugarska izvorna skupina „Zor-

nica”, rumunjski zbor „Pro Musica” iz Gyule, martinački Ženski pjevački zbor „Korjeni”, grčka plesna skupina „Fengari”, njemački Narodnosni plesni ansambl iz Mohača te je prikazan i kratak dokumentarac o rusinskim slikarima. Pri kraju večeri predsjednik ocjenjivačkog suda Mišo Hepp uručio je darove organizatora narodnosnim zajednicama Armenaca, Bugara, Slovenaca, Nijemaca, Grka i posebni dar Slovacima, naime u okvirima Narodnosne gale predstavljeni su tradicionalni kolači pojedinih narodnosti. Večer je popraćena i katalogom u boji, opisom nagrađenih i gostujućih umjetnika te društava.

Još jedna Narodnosna gala je iza nas, poruka je jasna, ako mi sami nećemo poštivati, cijeniti i njegovati sve što je naše, umjesto nas to učiniti nitko neće. Želimo li da bude sve više nagrađenih Hrvata, trebamo i nadalje stvarati te mnogo raditi.

k. g.

U gala programu večeri Hrvate je zastupao Ženski pjevački zbor „Korjeni” iz Martinaca uz pratnju martinačke „Podravke”

KALAČA – Na poticaj mjesne Hrvatske manjinske samouprave i njezina predsjednika Bariše Dudaša, prije mjesec dana pokrenuto je podučavanje tambure koje se ostvaruje u okviru gradske Umjetničke ustanove „Hétszínvirág”. Podsjetimo da su 7. ožujka održani promotivni koncerti u gradskim školama, a uz gudački orkestar kalačke umjetničke ustanove tom se prigodom predstavio i tamburaški orkestar Hrvatske osnovne škole iz Santova. U četiri gradske škole održano je pet koncerata, u okviru kojih su predstavljena gudačka i tamburaška glazbala. Tako se već mjesec dana u Uredskim prostorijama Hrvatske manjinske samouprave svakog petka od 15 do 18 sati održava tamburaška škola koja ima deset polaznika, djece i odraslih, a podučava ih Stipan Krekić, učitelj tambure iz Gare.

BAJA – Na Dolnjaku u Baji, 25. studenog ove godine, proslavljena je 80. obljetnica vrtića u Kinizsiovoj ulici. U okviru svečanosti koja je upriličena u predvorju Općeprosvjednog središta i športske škole „Šugavica”, priređena je izložba fotografija i predmeta iz prošlosti, a o povijesti ustanove govorio je umirovljeni visokoškolski profesor János Molnár. U ime Hrvatske manjinske samouprave grada Baje predsjednica Angela Šokac Marković uručila je prigodnu nagradu vrtiću u kojem se od 1982. odvija i odgoj na hrvatskome jeziku, nakon čega su polaznici vrtića u narodnoj nošnji prikazali prigodni kulturni program.

BARČA – U tome je gradu 16. prosinca održana javna tribina tamošnje Hrvatske samouprave i Hrvatske samouprave Šomođske županije, a potom tradicionalni Dan manjina županije, za čiju je organizaciju i provedbu već godinama odgovorna Hrvatska samouprava Šomođske županije, kaže njezin predsjednik Jozo Solga. On dodaje kako je iza Hrvatske samouprave Šomođske županije iznimno teška godina, u kojoj im Županija (koja je u nezavidnoj financijskoj krizi) nije naznačila ni sredstva koja su im zajamčena, te kako su svoje programe ostvarili ponajprije iz proračuna Organizacije hrvatskih samouprava Šomođske županije, što je sufinancirano 50% iz HDS-ova proračuna, te iz diferencirane državne potpore, a živjelo se i od pričuva iz 2010. g. Ostvaren je niz programa. Po njegovim riječima Samouprava Šomođske županije dužna im je četiri milijuna forinti. Glede Dana manjina izjavio je kako se proslavi okupilo 250-ak ljudi koji su uživali u kulturnom programu predstavnika triju manjina, Cigana, Nijemaca i Hrvata. Hrvati su se predstavili gostovanjem pečušškoga Hrvatskoga kazališta koje je izvelo komediju Albin bircuz. Slijedilo je zajedničko druženje.

MOHAČ – U organizaciji Čitaonice mohačkih Šokaca, u tom je gradu 17. prosinca priređen tradicionalni božićni program i doček Sv. Nikole za djecu članova Čitaonice. U sklopu programa održan je i božićni koncert djece koja sviraju na različitim glazbalima.

MARTINCI – Oproštaj stare i doček nove, 2012. godine 31. prosinca priređuje se i u martinačkom domu kulture na zabavi s naramkom. Ulaz je 1500 forinti, a za raspoloženje u najluđoj noći pobrinut će se Orkestar Podravka.

BUDIMPEŠTA, VINKOVCI – Na poticaj predsjednika Hrvatske manjinske samouprave X. okruga (Majdana) Mate Filipovića, radi razvitka suradnje između okruga i grada Vinkovaca, 13. prosinca, u zgradi Vinkovačkog ogranka Maticе hrvatske predstavljena je zbirka pjesama, proze, prijevoda i uglazbljenih stihova „Pruži mi ruku“ autora Marka Dekića. Zbirku su predstavili autor i Mijo Karagić, počasni predsjednik Hrvatske državne samouprave. Na predstavljanju, među inima, nazočili su ravnatelj Croaticе Čaba Horvath i predsjednik Hrvatske manjinske samouprave X. okruga Mate Filipović.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava X. okruga (Majdana) 12. prosinca, u zgradi Samouprave (Budimpešta X, Ihászova ul. 24) priredila je javnu tribinu. Predsjednik narečene samouprave Mate Filipović izvijestio je nazočne o djelovanju i financijama Samouprave za 2011. godinu. Nakon izvješća nastupio je podmladak tukuljskog sastava „Prekovic“.

BUDIMPEŠTA – Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti 17. prosinca, u svečanoj dvorani McDaniel Collega (Budimpešta VII, Trg Gáborá Bethlena 2) priredilo je dobrotvorni koncert. Prihodi koncerta namijenjeni su za pomoć Tamari Gal, bivšoj gostujućoj studentici Glazbene akademije Franca Liszta, te mlađem bratu Filipu i Tinu. Svi troje nadareni su glazbenici, ali su izgubili oba roditelja i za nastavak školovanja potrebna im je pomoć. Na koncertu, koji je organizirala Tamara Gal i njezini prijatelji, nastupili su Komorni sastav Anima Musicae. Sastav su utemeljili bivši i trenutni polaznici Glazbene akademije Franca Liszta. Nastupali su diljem Mađarske i u Beču, gdje su na međunarodnom natjecanju komornih sastava mladih Summa cum Laude postigli prvo mjesto.

POGAN – U organizaciji tamošnje Hrvatske i Seoske samouprave, u zgradi mjesne škole 17. prosinca priređena je Božićna svečanost koja je okupila mnoštvo mještana. Uz domaćine, nastupili su Orkestar Vizin i betlehemari KUD-a Tanac. Tradicija je to koja se u Poganu događa iz godine u godinu.

Intervju

Prima Primissima Junior Petri Grišnik

Prima Primissima Junior u kategoriji kazališta i filmske umjetnosti za 2011. godinu dobila je i Hrvatica, glumica kapošvarkog kazališta, nadarena Petra Grišnik. Zaklada Prima Primissima i Banka FHB u kategoriji mađarske kazališne i filmske umjetnosti dodijelila je i ove godine u spomenutoj kategoriji nagradu mladim umjetnicima. Za nagradu su predlagali priznati predstavnici mađarske kazališne i filmske umjetnosti, a članovi su žirija bili: Enikő Eszenyi, Piroska Molnár, András Bálint, Eszter Csákányi, Csaba Káel, Tibor Orlai, István Szabó, Tamás Lovassy i Gabriella Balogh. Zaklada Prima Primissima od 2003. g. smatra važnim njegovanje umjetničkih i kulturnih vrijednosti i vrednuje osobe s istaknutim djelovanjem na tome području. Prije pet godina odlučeno je da se dodjeljuju odličja Junior Prima za umjetnike mlađe od 30 godina.

Najviše deset mladih umjetnika moglo je dobiti odličje Junior Prima Primissima u spomenutoj kategoriji, kristalnu plaketu, izrađenu u Ajki, a uz moralno priznanje dodjeljuje se i novčana nagrada od 7000 eura. Ove je godine nagradu preuzelo sedam glumaca, jedan redatelj, jedan plesač i jedan scenograf. Od 54 kandidata desetero su izabrani i nagrađeni, među njima je i Petra Grišnik, glumica kapošvarkog Kazališta „Csiky Gergely“. Petra je igrala u operetama, komedijama i dramama, surađivala je i s pečuškim Hrvatskim kazalištem. Uredništvo Hrvatskoga glasnika čestita Petri Grišnik na ovom priznanju i nagradi!

Razgovor vodila: Branka Pavić Blažetin

Članica glumačkog ansambla, kapošvarkog kazališta „Csiky Gergely“ Petra Grišnik jedna je od desetero mladih kazališnih glumaca u Mađarskoj kojoj je nedavno, 17. studenoga, dodijeljena nagrada Prima Primissima Junior u kategoriji mađarskog kazališta i filmske umjetnosti (devet mladih kazališnih umjetnika iz budimpeštanskih kazališta i Petra iz Kapošvara). Petra, kada je počela tvoja ljubav prema glumi?

Točno se sjećam kada sam se odlučila baviti glumom. Bilo je to 1996. godine kada sam u Hrvatskom kazalištu vidjela predstavu Čovjek iz Manche. Bila sam potpuno oduševljena svim tim energijama koje su cirkulirale

na sceni i među glumcima, pa sam toga trenutka bila sigurna da ja to želim raditi i ništa drugo. Otada traje moja ljubav prema glumi, katkad, naravno, ta je ljubav okružena s mnogo pitanja i sumnjama, ali gluma je sastavni dio moga života i moje ličnosti. Sve sam sigurnija da je to (gluma) ono (način) čime mogu definirati samu sebe u svijetu.

Odgojena si u hrvatskoj obitelji. Majka ti je Mađarica, otac Hrvat. Odrasla si u Kulinju, pohađala si Hrvatski vrtić, osnovnu školu i gimnaziju Miroslava Krležę. Mnogi kažu kako im je pohađanje hrvatskih škola, gimnazije štetno i zato se ne upisuju ili ih roditelji ne upisuju i ne usmjeravaju tamo jer se, kažu, poslije neće moći uklopiti u mađarsku sredinu. Za tvoj poziv potrebno je izvrsno poznavanje mađarskoga jezika i svih njegovih nijansi, naglasaka i visoka sposobnost njegova izražavanja. Uz to ti izvrsno govoriš hrvatski jezik i imaš visoku razinu hrvatske nacionalne svijesti?

Odgojena sam u dvojezičnoj obitelji. Vrtić i osnovnu školu pohađala sam u hrvatskoj sredini, a gimnaziju u pečuškoj Gimnaziji Klare Leőwey. Prema mojim iskustvima, nema nikakvih problema oko toga da čovjek čuva svoj identitet ili svoju kulturu u drugoj sredini. Nisam imala nikakve nedostatke ili teško-

će oko toga. Uza sve to zbog znanja dva jezika, bolje rečeno moje znanje hrvatskoga jezika na razini materinskoga jezika nije mi bilo prepreka, nego prednost. Na visokoj školi jednako tako bila sam okružena s otvorenim i znatiželjnim ljudima, nisam imala nikakve, kažimo tako, „kulturološke“ zaostatke. Ja sam se čudila naprimjer mađarskim narodnim pjesmama, o kojima nisam imala pojma, a jednako tako prijatelje sam učila na hrvatske pjesme, pa smo međusobno razvili jedan specifičan kulturološki međunarodni mikrokozmos. Vjerujem da to može funkcionirati i šire. Također vjerujem da je identitet pitanje unutrašnje potrebe, a ne vanjskog pritiska.

Kada si se počela baviti glumom?

Glumom sam se počela baviti još u osnovnoj školi, 1999. godine, kada sam u Hrvatskom kazalištu dobila prvu ulogu u predstavi Umišljeni bolesnik. Uvijek sam imala zanimanje prema scenskom nastupu, često sam sudjelovala školskim kazivanjima stihova. U gimnaziji sam ostala blizu umjetnosti, iskušala sam se i u pisanju, i u pjevanju, i u glumi. Poslije mature sam otišla u Kapošvar na prijamni ispit. Željela sam steći nova iskustva, spoznaje, približiti se sceni, glumi. Bila sam sigurna kako mi neće uspjeti na prvi pokušaj, ali sam bila znatiželjna, htjela sam vidjeti kako sve skupa to izgleda. Na prijamnom u prvom krugu sam morala recitirati pjesme i kazivati monolog (on je bio iz drame Fric i pjevačica autora Tahira Mujičića i Borisa Senkera) i morala sam otpjevati nekoliko pjesama. U sljedećem krugu provela sam sedam dana u Kapošvaru zajedno s ostalim kandidatima, modelirali smo trening koji rade studenti na glumačkoj školi. Imali smo sve što imaju visokoškolci: pjevanje, ples, fizički trening te smo morali od danih tekstova izraditi kratke scene. Na kraju tjedna dali su popis imena onih kandidata koji su primljeni. Među njima sam bila i ja. Nakon što sam diplomirala dobila sam status u Kazalištu „Csiky Gergely” u

Kapošvaru. Jako sam sretna. Imam mogućnost raditi među izvrsnim okolnostima, u vrhunskom ansamblu. Na početku su mi povjerene manje uloge, ali sam polako počela dobivati i velike zadatke. I u malim ulogama i velikim dionicama, u svima njima vidim izazov: želim postići iskrenost, istinitost, uvjerljivost onoga što radim i želim sretnim učiniti bar jednu osobu u gledalištu. Ja ne mogu biti sretnija, radim ono što volim, moj posao je moja ljubav.

Najdraže uloge? Imamo mi, Hrvati u Mađarskoj, svoje kazalište, u nekoliko predstava si i ti igrala još kao „amaterka”. Pratiš li njegov rad i repertoar i zašto te ne vidimo i na njegovim daskama.

Ako moram istaknuti najdraže uloge, rekla bih ulogu Laure u predstavi Dakota (Jordi Galcerán) i ulogu Annie u predstavi Játék a kastélyban (Ferenc Molnár).

Još uvijek imam kontakt s Hrvatskim

Géza Takács i Petra Grišnik u komadu Ferenca Molnára „Játék a kastélyban”; premijera 2011. g. u kapošvarskom Kazalištu „Csiky Gergely”

vene potencijale u tebi i tvome glumačkom izražaju. Dakle neka vrsta bodrenja i ohrabrenja. Koliko ja znam, ja sam nominirana putem direktora kapošvarskog kazališta

Petra Grišnik i Kati Takács u komadu Sofi Oksanen „Tisztoztogátás”; premijera 2011. g. u kapošvarskom Kazalištu „Csiky Gergely”

kazalištem, i mogu reći da me nisu zaboravili, ali, nažalost, još nismo mogli organizirati da se mogu vratiti na „domaće” daske, jer ja jako mnogo radim. Ali još nisam odustala! Nadam se da ni Hrvatsko kazalište!

Ova je nagrada utemeljena prije dvije godine. Kako netko može postati njen dobitnik? Kada si saznala da si među nagrađenima ove godine i Ti?

Ne znam baš mnogo o nagradi, jer je nedavno utemeljena, ali sam jako sretna da sam ja jedna od nagrađenih. Ova je nagrada jedna vrsta priznanja onoga čemu sam posvećena, što radim, i znak. Ona je svojevrsno izražavanje činjenice kako starije kolege prate tvoj rad i napredak i kako vide moguće još skri-

Zoltána Rátótiá i tamošnjeg sindikata. Nakon nominacije ocjenjivački sud odlučuje o dobitnicima. Ove godine od nominirana 54 kandidata u kategoriji mađarskih kazališta i filmske umjetnosti desetero nas smo dobili nagradu, od čega nas sedmero glumaca. Za mene je to velika stvar, iskreno rečeno, nisam imala pojma da u ovoj struci, čiji je centar i polazište Budimpešta i njeni teatri, mogu izazvati pozornost kao glumica koja uopće ne radi u budimpeštanskim kazalištima. Sad sam još više uvjerenja kako je najvažnije da čovjek uloži trud i što je moguće bolje pokuša raditi ono što radi, a ostalo će već sve ići svojim putem.

Čestitam Ti u ime uredništva Hrvatskoga glasnika na ovome poticajnom priznanju, i nadam se kako ćeš (postati) ostati naš čitatelj?

Hvala najljepša na lijepim riječima. I mogu reći kako sam uvijek bila čitateljica Hrvatskoga glasnika, a to će tako i ostati!

Otvorenje izložbe „Dvanaest mjeseci“

Snažna ženska kreativnost

de na lončarskome kolu i primijenjene obrade skulpture. Dvanaest ženskih likova simboliziraju mjesece po nazivlju sikuljskoga kalendara. Nježne i krhke keramičke skulpture, u dugoj haljini, koje u naborima skrivaju karakteristične boje, plodove ili cvijetove mjeseca. Brižno izrađeni pramenovi kose, a njihova pozlaćena lica kao da se kriju iza maske. Tajanstvene figure, gracioznih pokreta, koje odista razvesele pogled.

Nakiti Bianke Bozsánovics donose drugi aspekt ženske vrijednosti, potrebu da bude posebna, lijepa i zapažena. Nakit od najstarijih vremena smatran je oblikom osobnog ukrašavanja. Kako naše odijelo, tako i nakit govori o nama samima. Biankini nakiti dominiraju oblikom, bojom i veličinom. Keramika ukrašena apstraktnim i figurativnim oblicima, ruže i lišće... ili kako generalna konzulica Ljiljana Pancirov na otvorenju reče: „Ako je točno da bi svaka žena trebala imati svoju jednostavnu, elegantnu crnu haljinu koju može obući u svakoj prilici, poznatu malu crnu haljinu koju je lansirala Coco Chanel, onda je upravo nakit Bianke Bozsánovics ono što ju nezaobilazno mora pratiti.“

k. g.

U Croaticinu galerijskom prostoru, uz mnoštvo posjetitelja, 25. studenog otvorena je izložba dviju umjetnica, Anite Rózsakerti i Bianke Bozsánovics. Majka i kći, obje svoje umjetničke talente pretaču u keramiku. Nazočne je pozdravio Čaba Horvath, ravnatelj Croaticice, a izložbu biranim je riječima otvorila Ljiljana Pancirov, konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Peču.

Kreativnost je jedna od osnovnih odlika ljudskog bića temeljena na sveukupnom iskustvu života. Biti kreativan znači na duboko intuitivan način postojati u ovome svijetu. U tome ženska kreativnost ima svoje posebno značenje. „Dvanaest mjeseci“, godinu dana. Dok je sunce u svom iskonskom značenju, aktivni muški princip, mjesec predstavlja odraz, on je pasivni ženski princip. Simbol je periodičnosti, promjene i intuicije. Keramičke skulpture žena samouke umjetnice Anite Rózsakerti jedinstvene su u obradi, spoj izra-

U organizaciji Matice hrvatske Ogranak Pečuh

U Hrvatskome klubu Augusta Šenoae 13. prosinca održana je književna tribina u sklopu koje je Matičin predsjednik Stjepan Blažetin vodio razgovor s autorom knjige Horvátország a 7. századtól napjainkig. Predstavljeno izdanje, prvu cjelovitu povijest Hrvatske, na mađarskom jeziku napisao je Dinko Šokčević, Hrvat iz Mađarske.

Foto: Ákos Kollár

Trenutak za pjesmu

Jeronim Korner

xxx

I bio je Čovjek-Bog,
I dobar i drag i blag!
Kud prošla je njegova stopa,
Rastao milinja trag.
I bio je Čovjek-Bog,
I lijep i svet i tih.
I svaka njegova riječ
Bijaše zvonak stih.
On življaše davno,
Al spomen je o njemu živ.
I mnoštvo o njemu zvijezda
Zemlji priču dariva.
O, čuva cijeli svijet
O njemu spomen čit:
Bio je čovjek, Bog i cvijet,
A zvao se Isus Krist.

„Dva ansambla na jednoj pozornici“, zajednička večer Hrvatskog umjetničkog plesnog ansambla „Luč“ i Srpskoga folklornog ansambla „Taban“

Kazališna dvorana budimskog Doma običaja 26. studenoga uvečer bila je prepuna publikom. Prvi put, nakon demokratskih promjena, formiranja civilnih, političkih i prosvjetnih ustanova pojedinih narodnosnih zajednica u Mađarskoj, cjelovečernji program dali su ansamblu dviju narodnosti. Stari običaj davnih vremena što ga je pokrenuo Tibor Galambos, vrsni mađarski koreograf, među inima i plesač ansambla Honvéda te Budimpešte, oživio je na poticaj bračnoga para Kričković. Moto večeri bile su misli koreografa Antuna Kričkovića „Zajednički i sâm... Bît postojanja, radost, ljepotu, tajnovitost i strah jedino se može podijeliti s drugima na najtajanstvenijem jeziku, jeziku umjetnosti. Glazbom, plesom, u pulsiranju ritma sretnoga života“. Srpski folklorni ansambl „Taban“ nastupio je s koreografijama iz Srbije, a Hrvatski umjetnički plesni ansambl „Luč“ s umjetničkim koreografijama Geme – mediteranski plesovi, Carmina Burana, Parisova jabuka, Dodole i folklornim biserom „Bunjevački svatovac“.

Program „Luči“ i ove je večeri bio dobro osmišljen i pojedine plesne koreografije skladno izvedene. Ukrasni kamenčići, Geme, i te su večeri blistali na pozornici. Kratko putovanje po Mediteranu, u sklopu kojeg su plesovi od Istre do Dubrovnika s puno poleta, s profinjenim i gracioznim pokretima. Poznato je da se u pojedinim Kričkovićevim koreografijama isprepliću elementi hrvatskoga folklora i plesna tehnika Marthe Graham, primjerice takva je i Carmina

Burana. Glazba Carla Orffa ovoga puta bila je spas jer je u plesu na trenutke bila isprekidana ta povezna nit kada se pojedina koreografska rješenja pretapaju u drugu.

Izvedba je bila previše mehanička, nedostajao je onaj „stari“ duh. Plesna koreografija iz 1978. godine, naslova „Parisova jabuka“ i te je večeri bila savršena. Svoje su uloge odličnom tehnikom plesali Marko Poljanec, Jelena Gorjanac, Dora Molnar i Snježana Pleš.

Plesna koreografija Dodole, mnogima od nas jedna je od omiljenih. Iza plesača i soloplesačice Jelene Gorjanac zahtjevni su plesovi večeri. Možda se već i umorila, njeni pokreti nisu bili poletni, nedostajala je snaga i odlučnost u plesu. Posljednja koreografija večeri Bunjevački svatovac iz rodnoga kraja koreografa Antuna Kričkovića bio je pravi pogodak. Ali krug je tek zatvoren zajedničkim kolom članova „Luči“ i „Tabana“.

I kako doznajemo od Marije Silčanov Kričković, umjetničke voditeljice „Luči“, zajedničke večeri dvaju ansambala se nastavlja. Plan i obostrana želja postoji, pitanje je samo kada i gdje.

K. G.

Foto: Ivan Jakšić

Iz povijesti Hrvatskoga glasnika

Snježna Gospa vas očekuje

Prošlo je već 300 godina otkako se nad Pečuhom uzdiže jedna kapelica, kapelica Snježne Gospe.

Njezina pretpovijest seže u daleku prošlost, u 4. stoljeće. Papi Liberiju (352–366) u snu se pojavila Gospa kako bi mu pokazala mjesto gdje da sagradi njezinu crkvu u Rimu. Sve se to zbilo 5. kolovoza 366. g. Papa je tog jutra, usred ljeta, ugledao snijeg na jednom od sedam rimskih bregova (na brijegu Eskvilinu). To je čudo papa pripisao Gospi, pa je na tome mjestu dao sagraditi crkvu njoj u čast (današnje ime: Santa Maria Maggiore).

Dvjesto godina nakon toga čudesnog događaja u Rimu je harala kuga. Narod je posljednje utočište tražio u Gospinoj bazilici. U procesiji kroz grad nosili su njezinu sliku – pripisuju je Svetom Luki – a procesiju je predvodio sam papa Grgur Veliki (590–604). Nakon procesije, vrativši se u baziliku, kuga je prestala. Od toga se doba Snježnoj Gospi pripisuje moć rastjerivanja raznih zaraza i bolesti.

Nakon turskih pustošenja i u gradu Pečuhu harala je kuga. Godine 1690/91. pečuški vjernici obećali su: ako kuga prestane, sagradit će kapelicu Snježnoj Gospi na istočnom dijelu grada. To su obećanje pečuški građani održali, pa su na ramenima, leđima nosili građevni materijal na bijelu stijenu. Kapelica je bila gotova 1697. i od toga doba očekuje sve pečuške vjernike, Mađare, Hrvate, Nijemce i sve ostale, da je posjete.

...

*Sándor Lőrinc
svećenik*

(Hrvatski glasnik, 2000/47)

*Bračni par
iz Mlinaraca*

Nagrađeni Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj u 2011. godini

U suorganizaciji Hrvatske državne samouprave, vrhovne državne političke organizacije Hrvata u Mađarskoj, i Saveza Hrvata u Mađarskoj, civilne udruge, 19. studenoga u Sambotelu priređen je dvanaesti put tradicionalni godišnji državni Dan Hrvata. Kao i svake godine, temeljem prijedloga, o kojima se raspravljalo na HDS-ovoj Skupštini, odnosno Predsjedništvu Saveza Hrvata, dodijeljena su odličja Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj. HDS odlikovanima uz povelju dodjeljuje i iznos od 150 tisuća forinti, a Savez Hrvata u Mađarskoj uz povelju iznos od 50 tisuća forinti. HDS-ova odličja predao je predsjednik Skupštine HDS-a Mišo Hepp, a odličja Saveza Hrvata u Mađarskoj predsjednik Saveza Joso Ostrogovac.

Hrvatska državna samouprava odlikovala je *Anu Šibalin Bajai* za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga društveno-političkog života u Mađarskoj, *Mariju Kovačev Milanković* za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga odgoja i obrazovanja u Mađarskoj, *Orkestar Vizin* za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture u Mađarskoj, *Beatu Janković* odlikovala je odličjem za hrvatsku mladež u Mađarskoj.

Savez Hrvata u Mađarskoj odlikovao je *Marka Dekića*, *Kulturno društvo Vodenica* te *Pjevački zbor Ljubičica* za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture i folkloru u Mađarskoj.

Odličje Saveza Hrvata u Mađarskoj za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture i folkloru u Mađarskoj

Marko Dekić (Budimpešta)

Marko Dekić rođen je 1937. godine u šokačkohrvatskoj obitelji u Santovu gdje je završio i osnovnu školu, a maturirao u Hrvatsko-srpskoj učiteljskoj školi u Budimpešti. Pošto je počeo kao učitelj u gradišćankohrvatskoj Hrvatskoj Kemlji, 1959. zaposlio se u Demokratskom savezu Južnih Slavena gdje je dva desetljeća radio kao viši referent za kulturna pitanja. Od 1979. radi kao novinar u Narodnim novinama, zajedničkom listu Hrvata, Srba i Slovenaca u Mađarskoj, a nakon osnutka

Hrvatskoga glasnika, samostalnog tjednika Hrvata u Mađarskoj, 1991. postaje zamjenikom glavnog urednika. Od rane mladosti piše, a prve pjesme objavljene su mu u Narodnim novinama i Narodnom kalendaru. S velikim je brojem pjesama ušao u prvu antologiju pjesništva hrvatske i srpske manjine u Mađarskoj, tiskane 1969. godine pod naslovom *U kolo*. Njegova prva samostalna knjiga pjesama „Duga nad zavičajem” objelodanjena je 1979, druga „Tišine i ljubavi” 1986. godine. Međuvremeno, dječje pjesme, s još dvojicom autora, 1980. godine objelodanjene su mu u knjizi „Sunčana polja”. Samostalna zbirka pjesama za djecu „Stopama djetinjstva” objelodanjena mu je 1989. godine. Treću samostalnu zbirku „S bačvanske ravnice”, svojevrsan uvid u cjelokupno stvaralaštvo, objavio je 1997. godine.

Osim pjesama, u zbirci „Miris vrbika” 2001. godine objavljeni su mu prijevodi pjesama na mađarski jezik, ali i njegovi prijevodi suvremenih mađarskih, njemačkih, slovačkih, rumunjskih i romskih pjesnika na hrvatski jezik. Za osobit prinos razvoju društvenog života budimpeštanskih Hrvata, 2001. godine dodijeljeno mu je Odličje Ivana Antunovića s plaketom. Dobitnik je i više književnih nagrada. U znak priznanja književnog stvaralaštva, 1989. godine primljen je u Društvo hrvatskih književnika, a iste godine postaje i članom Saveza mađarskih književnika. Od 1997. član je ogranka Matice Hrvatske u Budimpešti. Obnaša dužnost predsjednika Društva hrvatskih književnika u Mađarskoj, utemeljenog 2004. godine. Dobitnik je odličja za socijalističku kulturu 1966. i 1973, te Istaknuti kulturni djelatnik 1978. Godine 2006. dodijeljen mu je Zlatni križ za književni i novinarski rad. Posljednja, peta samostalna zbirka „Pruži mi ruku” objelodanjena mu je potkraj 2010. godine, a uz pjesme i prozni ostvaraji. U njoj nalazimo i prijevode grčkih, mađarskih, rumunjskih i slovačkih pjesnika i pisaca, te njegove uglazbljene stihove.

Odličje Saveza Hrvata u Mađarskoj za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture i folkloru u Mađarskoj

HKUD „Vodenica” (Baćino)

Plesno društvo „Vodenica” utemeljeno je u listopadu 1999. godine pod okriljem Hrvatske manjinske samouprave naselja Baćina, a od 2008. djeluje u okviru Hrvatske kulturne udruge „Vodenica”. Društvo sada broji 16 odraslih članova pod stručnim vodstvom Marije Marko Papp, koja je ujedno i predsjednica HKUD-a „Vodenica”. U proteklih dvanaest godina bilo je nešto promjena u članstvu, a podmladak osim drugih uglavnom izrasta iz baćinske osnovne škole. HKUD „Vodenica” ostvario je mnoštvo gostovanja u Hrvatskoj i tuzemstvu na raznim mjesnim i županijskim priredbama. Prije svega njeguje plesove rackih i bunjevačkih Hrvata u Bačkoj, ali jednako tako i slavonske, podravske te pomurske hrvatske plesove. Redovito nastupa u Hrvatskoj, u prijateljskom naselju Baćini i Pločama, ali i u Donjem Miholjcu gdje svake godine predstavnici društva sudjeluju na četverodnevnom seminaru. Od utemeljenja članovi HKUD-a „Vodenica” sudjelovali su na mnogobrojnim smotrama folkloru, dobili brojna priznanja. Posljednji velik uspjeh zabilježili su 2009. godine na IX. narodnosnom festivalu Bačko-kiškunske županije za djecu i mladež u Santovu, gdje su osvojili prvo mjesto.

Nagrada HDS-a za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga društveno-političkog života u Mađarskoj

Ana Šibalin Bajai (Gara)

Ana Šibalin Bajai rođena je u Gari 1940. godine. Osnovnu je školu završila u rodnome selu, u tadašnjoj bunjevačkoj dvojezičnoj školi, a maturirala u budimpeštanskoj Hrvatskosrpskoj gimnaziji. Kao mlada djevojka uključila se u kulturnu djelatnost folklornog društva u Gari te obišla većinu naselja u Mađarskoj gdje su živjeli Hrvati. Poslije završetka gimnazije i stručne škole zaposlila se u garskome mjesnom uredu gdje je do svoje mirovine radila kao službenica. Nikada nije žalila ni vremena ni

truda da se zalaže i brine za naše bunjevačke Hrvate u Gari. Jedna je od stalnih i dugogodišnjih organizatora priredaba, redovito obilazi i sakuplja naš narod. Osobito je pohvalno zalaganje za mlade ljude, za sadašnje folklorno društvo. U trećemu mandatu zastupnica je Hrvatske manjinske samouprave. Uz njezino ime možemo pripisati ova postignuća: Od mladosti se istaknula u kulturnom radu. Kao član samouprave kod seoskih vlasti je ishodila posebnu prostoriju za garske Hrvate. S njezinim vodstvom spašeno je od zaborava niz uporabnih predmeta, nošnji, tkanina koji danas krasi bunjevačku sobu i tvore dio naše baštine. S Anuškom su oživjele i neke pomalo zapostavljene priredbe poput garskog prela, na kojima osim veselja oživi i neki drugi sadržaj kao što je revija narodnih nošnji ili nekadašnja Lenkina mijana, ali i postavljeni novi, npr. svinjokolje. Na njezin prijedlog i uz njezinu pomoć u Gari su sakupljeni i zapisani bunjevački običaji obrađeni po kalendarskoj godini. Ove će godine, zahvaljujući uspješnom natječaju, rukopis biti izdan. Počela je organizacija za iduću godinu koja će okupiti sve žive garske Bunjevce na sastanku punom hrvatskog sadržaja. Posebno trebamo spomenuti njezinu brigu za mlade, za djecu u vrtiću i osnovnoj školi te za mladež. Samouprava putem stipendiranja pomaže školovanje, a što je najvažnije, oni su uključeni u pripreme i provedbu svih naših priredaba. Ne u posljednjem redu, zahvaljujući njezinoj ustrajnosti i stečenom ugledu, iz Gare imamo najviše članova Saveza Hrvata. Mislim da je to velik uspjeh i buđenje naših Garaca, pogotovo kada se borimo protiv razdora među našim Hrvatima.

Nagrada HDS-a za istaknutu djelatnost na području hrvatskog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj

Marija Kovačev Milanković (Santovo)

Marija Kovačev Milanković, rođena u Santovu, hrvatsku osnovnu školu završila je u rodnome selu 1984. godine. Maturirala je 1988. godine u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krležu u Pečuhu. Nakon završetka studija, kao bivša učenica škole, otpočela je svoj pedagoški rad u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu u Santovu 1996. godine kao učiteljica u popodnevnom boravku. Od 1999. sve do danas radi kao učiteljica i voditeljica prvog razreda. Od 2006. voditeljica je školskog

aktiva za niže razrede i voditeljica školskoga pjevačkog zbora.

Učiteljica Marija Kovačev Milanković jedna je od najistaknutijih djelatnica na polju odgoja i obrazovanja santovačke škole. Posebno se ističe u pripremi prvaka, napose na polju učenja hrvatskoga jezika. Kao voditeljica pjevačkoga zbora nastavila je tradicionalno uspješni rad koje je škola postigla u prošlosti te je zbor postigao zapamćene

uspjehe na mjesnim i regionalnim priredbama. Osim pedagoškog rada aktivna je članica hrvatske zajednice u Santovu na polju kulture.

Nagrada HDS-a za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture u Mađarskoj

Orkestar „Vizin” (Pečuh)

Orkestar „Vizin” ove godine obilježava 30. godišnjicu postojanja. Članovi su danas: Zoltán Vízvári (tamburica), Milan Sabo (basprim), Márton Horváth (bega), Silvestar Balić (brač), Zsombor Horváth (violina) i László Mészáros (harmonika). Utemeljen je u kolovozu 1981. godine pod vodstvom Antuša Vizina od svirača koji su pratili Plesni ansambla „Baranja”. Gotovo od samih početaka, naučivši mnogo od kantora učitelja Ladislava Matušeka, deset godina prati Ženski pjevački zbor Augusta Šenoae. Do 1984. prati Ansambl „Baranju”, a zatim postaje i radi kao samostalan orkestar.

Članovi su mu osnivači KUD-a „Tanac” 1988. godine, čiji su pratelji orkestar do danas. Tijekom tridesetogodišnjeg djelovanja izmjenjivali su se naraštaji, mijenjali svirači, tako je došlo do formiranja sadašnjeg orkestra četvrtog naraštaja. Na mnogobrojnim nastupima Orkestar „Vizin” uvijek je zastupao i predstavljao glazbenu kulturu Hrvata u Mađarskoj, te pridonosio očuvanju starih i već gotovo zaboravljenih običaja. Na tome radi i ovaj najmlađi naraštaj, što potvrđuju brojne veze, te suradnja s brojnim KUD-ovima i samoupravama diljem županije i šire.

Orkestar je dobitnik brojnih priznanja, pobjednik mnogih festivala i natjecanja, među kojima se ističe nagrada „Mladi majstor narodne umjetnosti” dodijeljena 2007. godine. Istu nagradu 1986. osvojio je i prvi naraštaj orkestra „Vizin”, a dobili su je pojedinačno i neki članovi orkestra: Antuš Vizin, Franjo Dervar i Andor Végh.

Nagrada HDS-a za hrvatsku mladež u Mađarskoj

Beata Janković (Mohač)

Beata Janković rođena je 1975. u hrvatskoj obitelji u Mohaču. Od 1981. do 2010. godine bila je članica KUD-a „Mohač”. Maturirala je u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krležu u Pečuhu, a diplomirala hrvatski jezik i književnost na Sveučilištu Janus Pannonius u Pečuhu. Od 2006. u Čitaonici mohačkih Šokaca podučava hrvatski jezik, tradicije i plesove najmlađima, polaznicima vrtića i učenicima.

Dječja skupina Čitaonice mohačkih

Šokaca danas broji umalo šezdeset članova od tri do četrnaest godina. Upočetku je to za mnoge bila jedina mogućnost za učenje hrvatskoga jezika, upoznavanje i njegovanje hrvatskih običaja. Nekoliko njezinih učenika svoje školovanje nastavilo je u pečuškoj Hrvatskoj gimnaziji.

Pod njezinim vodstvom dječja skupina redovito nastupa na gradskim priredbama, ali i u okolnim naseljima i šire u županiji. Na zamolbu mjesne župe, pet godina vodila je crkveni pjevački zbor šokačkih

Hrvata, uza sakupljanje i njegovanje starih mohačkih šokačkih crkvenih pjesama. Jedna je od pokretača i glavnih organizatora redovitih misnih slavlja koja se na hrvatskome jeziku održavaju od siječnja 2006. godine.

Njezini učenici redovito čitaju i ministriraju na redovitim i prigodnim misama. Poticala je i podupirala pokretanje nastave hrvatskoga jezika u Mohaču. Svojim radom istaknula se društvenom djelatnošću na polju kulture, obrazovanja i vjerskog života.

Odličje Saveza Hrvata u Mađarskoj za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture i folkloru u Mađarskoj

Ženski zbor „Ljubičica” Petrovo Selo

Ženski zbor Ljubičica u Petrovom Selu pred kratkim je svečevao svoju 25. obljetnicu postojanja. U korušu momentalno jači 18 kotrigov sa širim repertoarom za izvedbu od narodnih, crkvenih i ozbiljnih kompozicijov. Njevo djelovanje je stručni žiri šest puta ocjenio zlatnom kvalifikacijom. Od 1992. ljeta ženski glasi su vjerno praćeni tamburaškom glazbom Koprive. Njeve jačke se čuju na brojni cedejka, ali samostalna ploča, pod naslovom *U Pinčenoj dragi*, im je izdana pred četirmimi ljeti. Kako su jačkarice obećale na rođendanskom svečevanju, kljetu će snimiti i svoj drugi album. Zbor od 1994. ljeta nosi službeno ime Ljubičica, a tri ljeti dugo djeluje kot Hrvatsko društvo Ljubičica. Ovo je deseto ljeto da stoju u prijateljstvu sa zagrebačkim

zborom Desiderium. Zbor od početka dirigira Jolanka Kočiš, sad jur umirovljena pedagoginja. Ljubičica s oduševljenimi kotrigi ima važnu ulogu u petrovskom, ali i u cjelokupnom gradišćanskom kulturnom žitku, stalni i neizostavni aktivisti su pri svakoj seoskoj priredbi.

Nagrada Ivanu Bandiću, veleposlaniku Republike Hrvatske u Budimpešti na odlasku

Odlukom predsjednika Hrvatske državne samouprave Miše Heppa i predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj Jose Ostrogonca dodijeljena je i skupna nagrada Ivanu Bandiću, veleposlaniku Republike Hrvatske u Budimpešti na odlasku, za plemeniti rad i osobit doprinos napretku i ugledu Hrvata u Mađarskoj. Odlikovani diplomat pri tome zahvalio je ovim riječima: – Nemojte mi zamjeriti, teško je naći riječi zahvalnosti. S vama sam devet godina. Devet godina kada sam prvi put došao u Pečuh, kao da je jučer bilo. Vi ste čuvali ovdje u Mađarskoj hrvatsku riječ. Hrvati su se borili da imaju pravo reći da su Hrvati, da su svoji na svome, svejedno otkuda bili, odavde od Gradišća, pa sve do Novog Zelanda. Vaša domovina Hrvatska neće vas nikada zaboraviti, vi ste u temelju hrvatskog ustava, znači, zauvijek povezani s hrvatskim bićem. Nemojmo se bojati izazova, nama nitko iz srca ne može iščupati ono što jesmo i želimo biti. Ako ćemo biti svoji i nositi ono što

jesmo, nikakva zajednica nas neće nikakvom asimilacijom ni nikakvom integracijom. Mi ćemo biti kao riba u moru, drugačija od drugih, kao brod na moru koji će znati ploviti. Oprostite ako sam ovako sentimentalna jer duboke emocije nosim s vama, i kad odem, a uskoro ću otići odavde, uvijek ću ostati s vama, i bilo gdje budem, uvijek ćete mi nedostajati jer ja sam s vama učio i sazrijevao. Ovaj Dan Hrvata doista je prekrasan događaj, ali ja to doživljam svaki dan. Svaki dan kada čujem i kada se hrvatska riječ spomene, bez obzira koji dijalekt to bio, onda ja znam da je to dan Hrvata u Mađarskoj. Onda ja znam da Hrvati tu žive, tu jesu i da će oni tu biti zauvijek. Još jednom hvala vam od srca, Bog vas blagoslovio!

sb-bpb-th

BAJA – U županijskome Narodnosnom domu u Baji 15. prosinca priređena je svečanost u povodu Dana narodnosti. Za razliku od prošlih godina, ove je godine priređena u skromnijim okvirima, bez prigodnoga kulturnog programa i sa znatno manjim brojem pozvanih. Umjesto svih predsjednika manjinskih samouprava, kako je to bio običaj prijašnjih godina, pozvani su samo zastupnici triju županijskih manjinskih samouprava: hrvatske, njemačke i romske manjine, te uzvanici s kojima se usko surađuje. Pozivu se odazvalo svega dvadesetak predstavnika županijskih manjina, a u većini su bili predstavnici hrvatske zajednice budući da je prije svečanosti održana posljednja ovogodišnja sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Umjesto prigodnoga govora, dopredsjednik Skupštine Bačko-kiškunske županijske samouprave Sándor Rausch osvrnuo se na predstojeće promjene, istaknuo je kako će od iduće godine županijske ustanove na održavanje preuzeti država, koja će i sve nekretnine preuzeti u svoje vlasništvo. Nakon toga umjesto dosadašnjih 35 milijarda forinta, proračun županijske samouprave iznositi će svega 269 milijuna forinta, što će biti dovoljno samo za djelovanje županijske Skupštine, odnosno znatno smanjenog ureda u kojem će raditi svega tridesetak službenika. Premda će osim osnovne zadaće u svezi s regionalnim razvojem, Županija zadržati među svojim zadaćama skrb o športu i narodnostima, neizvjesno je koliko će za to imati sredstava, kao i to što će biti sa županijskim Narodnosnim domom u Baji, te sa zaposlenima u njemu. Županijska samouprava neće više sudjelovati ni u suodržavanju bajskog Općeprosvjernog središta Nijemaca u Mađarskoj, niti će podupirati održavanje Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu. Najvjerojatnije ukinut će se i Narodnosna zaklada Bačko-kiškunske županije, a neizvjesna je i novčana potpora županijskih manjinskih samouprava, koja je i do sada bila skromna, ispod svih očekivanja. Čini se da je svečani domjenak bio posljednja dobra stvar koja se dogodila županijskim manjinama, jer prema onome što smo čuli, predstoji im vrlo neizvjesna, ako ne i posve crna budućnost.

Dolazi nam nova, 2012.

Diljem svijeta iz godine u godinu, uz mnogo buke i pompe, slavi se nadolazeća godina. Iako se proslava ne odvija svugdje istog dana, obilježja proslave vrlo su slična, a obično se sastoje od nabožnih elemenata, kostimiranih zabava i parada, kojima se priziva bogata i sretna nova godina, prigodnoga novogodišnjeg programa, čestitanja, nazdravljanja čašom pjenušca...

Izradila: Dijana Kovači
iz Firčehaza

Bliži se najljepša noć u godini, u koju ulazimo s dragim ljudima, veselo i uz lijepe želje, kao što su to radili još stari narodi pred tisuće godina. Ravnajući se prema zvijezdama, bez čuda suvremene tehnike, stari su narodi obilježavali prijelaz u novo razdoblje darujući se međusobno sitnicama. Povijest proslavljanja Nove godine nije pouzdano utvrđena, ali se vjeruje da su Babilonci to činili još prije četiri tisuće godina, kada je proslava trajala 11 dana, a svaki se dan slavio drukčije. Rimljani su također slavili Novu godinu, ali se njihov kalendar mijenjao sa svakim novim vladarom, sve dok imperator Julije Cezar, 36. godine pr. Krista, nije odredio 1. siječnja za početak Nove godine.

Mudre izreke za novu godinu

Najbolje su stvari u životu besplatne.

Vrijeme je novac.

Ne čini ono što ne bi htio da tebi tko drugi čini.

Tko tebe kamenom, ti njega kruhom.

Težak posao nikad nije nikome štetio.

Žurba čini otpad.

Tko se zadnji smije, najsladše se smije.

Povijest je učiteljica života.

Ako ih ne možete pobijediti, pridružite im se.

Ako želite nešto napraviti dobro, učinite to sami.

Lako je biti mudar nakon događaja.

Nikada nije prekasno.

Smijte se i svijet će se smijati s vama,
plači i plakat ćete sami.

Smijeh je najbolji lijek.

Kad ljubav govori, razum šuti.

Živi danas kao da sutra ne postoji.

Polako, ali sigurno.

Što nas ne ubije, to nas ojača.

Što se ne može izliječiti, mora se izdržati.

Inače Nova godina kod Rimljana bila je posvećena Janusu, božanstvu s dva lica, od kojih jedno gleda naprijed, a drugo unatrag. Za katolike i protestante novogodišnja je noć uspomena na Svetog Silvestra, 34. papu nakon Sv. Petra, prvog koji je preminuo prirodnom smrću. U Europi se 1. siječnja slavi od 7. stoljeća, a javno ga se počelo slaviti u Francuskoj tek 1563. godine. Danas Novu godinu slavimo svi. Ona prvo stiže na Linijske otoke, a posljednji slave na Samoi i još nekim tihooceanskim otocima. Neki će 2012. proslaviti na otvorenome, neki u kućnom ugođaju, neki u hotelima i restoranima. Vjerujemo da će u nju ući veselo, zaboravljajući na brige i kao stoljećima prije toga, opušteno, uz malu sitnicu za bolji početak.

Vjerovanja i praznovjerja po svijetu

Razni obredi, vjerovanja i praznovjerja nastala su iz želje za čišćenjem, tjeranjem zlih duhova i prizivanjem dobre sreće, a neka od njih zadržala su se sve do danas.

Kubanska tradicija nalaže da sa znakom ponoći pojedete 12 limunika. One naime simboliziraju mjesece godine, a poštivanje te tradicije u novoj godini donosi sreću. Simbolički, Nova godina predstavlja obnavljanje života, a običaji su, iako izmijenjeni tijekom stoljeća, zadržali svoje specifičnosti.

Na Filipinima je pri otkucavanju ponoći na satu bitno imati stol pun hrane, što osigurava blagostanje u nadolazećoj godini.

Širom svijeta rođeni 1. siječnja smatraju se rođenim pod sretnom zvijezdom.

Poljubac u ponoć nije samo dijeljenje trenutka oduševljenja, nego i zavjet bliskosti u nadolazećih 12 mjeseci.

Prva osoba koja uđe u kuću iza ponoći, imat će na vas poseban utjecaj u novoj godini, a praznovjerje još kaže da se dobrom možete nadati bude li to visok, tamkokos i naočit muškarac.

Posao koji inače obavljate, dobro je i s mjerom obavljati i 1. siječnja i uspješno ga okončati.

Želite li dobru i uspješnu godinu, nikako je ne smijete dočekati s dugovanjima. Svoje račune podmirite, tako da u novu godinu uđete poravnatih računa, što će vam osigurati blagostanje.

Sve novčarke napunite novcem, kažu vjerovanja, pa će vas finansijsko blagostanje pratiti tijekom cijele godine.

- Beta -

Krampusi u pečuškoj hrvatskoj školi
Miroslava Krleže
(Foto: Á. Kollár)

Božićni koncert u Sumartonu

Program školske djece

Budući da je i seoska zajednica jedna velika obitelj, u mnogim se mjestima priređuju božićni programi, koncerti kako bi na taj način zajedno spremali i dočarali božićni ugođaj svim mještanima. U Sumartonu već 11. put za redom u zajedničkoj organizaciji dječjeg vrtića, mjesne osnovne škole i kulturno-umjetničkog društva priređuje se Seoski Božić, ovaj put na

četvrtu nedjelju došašća, 18. prosinca. Djeca dječjeg vrtića pomoću odgojiteljica Eržebet Hederić i Ane Vlašić pripremila su se s malim igrokazom iz događaja rođenja Isusa, a učenici osnovne škole uz pratnju Tamburaškog sastava „Kajkavska ruža” i mnogih prigodnih pjesama odigrali su cjelovit događaj božićne noći do Sveta tri kralja. Djecu su pripremili Žolt Trojko, Ana Rodek i Marija Mezodi. Cijeli je program popratila limena glazba pod vodstvom Žolta Trojka, a učenici letinjske Glazbene škole s pomoću učiteljice Monike Grof Prosenjak svirali su prigodne božićne pjesme na glasoviru. Domaći mješoviti pjevački zbor izveo je pjesme o Djevici Mariji, zatim je slijedio program Glazbene udruge iz Šenkovca. Muški pjevački zbor izveo je prekrasne božićne pjesme uz pratnju šenkovečkih tamburaša, a Lea Šprajc uz gitaru otpjevala je svoju pjesmu o ljubavi. Inače KUD Sumarton već nekoliko godina surađuje sa šenkovečkom glazbenom udrugom, lani su sumartonski pjevači gostovali na božićnom programu u tome međimurskom naselju, a ovaj put oni su uzvratili gostovanje. Zlatko Novak, predsjednik šenkovečke udruge, raduje se suradnji, naime, kako reče, uvijek se nadu sadržaji od kojih uče jedni od drugih, a s međusobnim nastupima obogaćuju se mjesni kulturni programi. Na kraju božićnog programa Joža Đuric, predsjednik KUD-a Sumarton, nazočnima je zaželio blagoslovljene božićne blagdane.

Beta

Božićni program hrvatskih učenika u Dušniku

Učenici predmetne nastave hrvatskoga jezika mjesne osnovne škole u Dušniku 15. prosinca priredili su Božićni program za roditelje, koji su se u mjesnom domu kulture okupili u velikom broju – obavijestila nas je predsjednica Hrvatske manjinske samouprave Matija

Mandić Góhér, i dodala kako 72 učenika pohađa nastavu hrvatskoga jezika. Nakon pozdravnih riječi učiteljice Silvije Varga, nastupila su djeca folklorne skupine „Dušenici”. Uslijedile su recitacije, a prigodne stihove kazivali su Kira Hodovan, Ema Hubert i Emilija Šimonić. Hrvatske pjesme izveli su učenici 1/a i 2/b razreda, a zatim su učenici 6. razreda na sceni prikazali božićne običaje, nekadašnji Badnjak i običaj betlehemara tamošnjih Hrvata. Učenike su pripremile učiteljice hrvatskoga jezika Silvija Varga i Judita Ambruš Sánta. Nakon programa, na lijepom programu učenicima i učiteljicama zahvalila je gđa Jagicza Vincéné, dopredsjednica Hrvatske manjinske samouprave, koja je tom prigodom darivala sve učenike i učiteljice hrvatskoga jezika, sudionike Božićnog programa.

S. B.

Snimka: László Szőgyi

Na Svetu Luciju sastali smo se u kozarskom domu kulture kako bi starije žene mogle predati svoja iskustva o tom danu.

Nekoliko polaznika vrtića slušalo je kako se sije pšenica, kako se prave lutke od gline i ljuške, te igračke od kukuruzovine. Neke su djeca mogla i isprobati.

Uz glazbu i ples ugodno smo proveli to popodne, uza suradnju kozarske Hrvatske manjinske samouprave.

Hrvatski večer s puno folkloru u Hrvatskom Židanu

Hrvatska manjinska samouprava, kulturni dom ter HKD Čakavci u skupnoj organizaciji su jur tradicionalno priredili 26. novembra, u subotu, Hrvatski večer, pozivajući na folklorno druženje sve kulturne grupe iz sela da bi skupa s gosti svirali i jačili po hrvatsku. Na ideji Petra Horvata, ravnatelja kulturnoga doma, na crno-bijeloj pozornici simbolično se otvorio ormar sa starimi narodnim nošnjama, fertuki, pančuri, gaćama, rubačama, i na glazbenu obradu pjesme *Tamo daleko*, došao je stari par, s čislom, molitvenikom i vinom. Hižni par su sprohadjale divičice, obličene sve u bijelo, s tamburami, kotami, čizmami. Mala scena je imala ulogu predstaviti da su nam praoci ostavili bogato jerbinstvo da se brižno i dalje čuvaju tradicije i vridnosti. Koliko je današnja generacija vjerno baratala s timi dragocjenosti iz starih vrimen, morebit su na to, ov večer, odgovor dali sami Židanci.

– Današnja priredba je za mnoge samo jedan večer, ali za nas je svečanost s kom bi postavili spominak našem nesebičnomu djelovanju. Na ovom svetku neka bude tancev, kitic, mladih žen, zibranoga jila i pila. Zato se moramo pripraviti za naše svetke i dušom i tijelom, prosimo vas da sve zabite na ovom svečevanju i primite srdačno naš program – tako su se obrnule publiku Helga Meršić-Horvat i Timea Lakotar-Meršić, moderatorice cjelovečernjega programa, u prepunoj dvorani židanskoga kulturnoga doma. Prvi i najčekaniji nastup je bio malih školarov ki su se pred dvimi miseci začeli vježbati tančene korake uz Petra Horvata i Mirjane Šteiner. Ova predstava samo je potvrdila da djelo tribi dalje nastaviti. Tamburaši Židanci su pod peljanjem Petra Huttera i ovput poklonili publiku cijeli vijenac zabavnih i narodnih pjesam. Ženski zbor Peruška Marija sa zborovodjom Žužanom Horvat još jednoč je s kvalitetnim jačenjem razveselio prvenstveno domaću publiku. Najmladji naraščaj tamburašev takaj se je uspješno predstavio. Tamburaši Žice su se skupaspravili pred petnaestimi ljeti, i odonda dužom-kraćom pauzom sviraju, pod peljanjem Veronike Tóth-Brezović. Iz njevoga repertoara smo ovput čuli popularne hrvatske šlagere. Hrvatsko kulturno društvo Čakavci ov dan se je predstavilo odličnom koreografijom iz Medjimurja, a konačno se je našla i muzička pratnja u mladi tamburaši Židanci. Muži klape Noha dvi ljeti tomu da skupa jaču, dirigentica im je Veronika Tóth-Brezović. Ne drži je skupa samo ljubav prema jačenju nego i vino ter prijateljstvo, a ta večer

Prepuna dvorana kulturnoga doma

su nam darovali pjesme od Gradišća do Dalmacije. Židanski bečari su najrutiniraniji tamburaši ovoga sela, kih dvajset ljet čuvaju tamburašku glazbu i tradicije. Na židanski Hrvatski večer svako ljet je pozvana druga grupa iz drugoga gradišćanskoga sela, ovput su ovde gostovali tancoši i tamburaši HKD Gradišće, ki se približavaju okruglomu jubileju djelovanja. Šezdeset ljet neprestalne folk-

Moderatorice programa, sliva Helga Meršić-Horvat i Timea Lakotar-Meršić

lorne aktivnosti ima i vidljive rezultate u predstavi, to su i ovom prilikom dokazali Petroviščani. Večer s puno folkloru je okrunjen još s hrvatskim balom, uz svirku petroviske Pinkice.

-Tiho-

Židanski bečari jur dvajset ljet guslaju skupa

Klape Noha je publiku razveselila s pravimi pjesmami

BAJA – Kako smo prije najavili, 11. prosinca u Bajskoj bunjevačkoj čitaonici proslavljene su Materice, blagdan bunjevačkih majka, koji se slavi treće nedjelje došašća. Na tradicionalnoj godišnjoj priredbi, u stogodišnjoj zgradi okupilo se više od stotinu članova i gostiju. Osim članova iz Baje, pozivu su se odazvali i gosti iz Dušnoka te Gare. Učenici Vancaskog općeprosvjetojnog središta čestitali su Materice nazočnim majkama, bakama i tetama. Čestitavši svima Materice, okupljene je pozdravio novoizabrani predsjednik Antun Gugan. Svojom

nazočnošću sa strane Gradskog vijeća priredbu je uvećao Bálint Dancsa, predsjednik Odbora za školstvo i kulturu. Hrvatska manjinska samouprava grada Baje darivala je djecu, a pogostila sve nazočne. Članice udruge pripremile su prave domaće kolače i pogostile čestitare. Predsjednica Hrvatske manjinske samouprave grada Baje Angela Šokac Marković okupljenima je čestitala Božić i nadolazeće blagdane, nakon čega je počelo druženje, uz dobru kapljicu i veselje.

KERESTUR – Povodom blagdanskih iščekivanja Osnovno obrazovno središte Nikola Zrinski u domu kulture priredilo je izložbu rukotvorina pod naslovom „Očekujemo Božić“. Na izložbi su predstavljeni ručni radovi članova ženskoga pjevačkog zbora, mještana i djece. Pleteni ukrasi za bor, svijećnjaci, tkanine, razni uresi od tekstila, mali betlehem od vezenog materijala. Značajnici mogu pogledati izložbu sve do 6. siječnja 2012. godine.

**Čitajte i širite
Hrvatski
glasnik!**

Uspjeh Ženskoga pjevačkog zbora „August Šenoa“

U organizaciji Hon Travel Kft.-a iz Hévíza, početkom proljeća raspisane su prijave na natjecanje „Plesovi naroda, glazba naroda“. Na to natjecanje prijavilo se više nego 70 skupina u raznim kategorijama (narodni i moderni ples, zborno pjevanje, narodna glazba u izvedbi orkestrara ili pojedinaca, ostalo) i iz raznih manjina. Završnici je prethodilo osam poluzavršnica, gdje su natjecatelji dobivali bodove od stručnog žirija, što su ga činili: András Hardi (folklor), Csordásné Fülöp Edit (zborno pjevanje), Törekiné Nagy Anna (manjine). Nakon poluzavršnice 35 skupina dospjelo je u završnicu koja se održala 9–10.

prosinca u heviskom domu kulture. Ženski pjevački zbor „A. Šenoa“ u poluzavršnici predstavio se s baranjskim pjesmama, te od maksimalnih 150 bodova dobio 147, i tako dospio u završnicu, gdje su se sve skupine natjecale za zlatnu, srebrnu i brončanu kvalifikaciju. Zbor „A. Šenoa“ u pratnji Orkestra Vizin predstavio se s podravskim melodijama, te osvojio posebnu nagradu, pokrivač putnih troškova zbora za putovanje u Grčku na ljeto 2012. godine, poklon Hon Travel Kft.-a.

Vesna Velin
Foto: Ádrea Müller

Večeras je naša fešta...

13. siječnja 2012.

Večeras je naša fešta...

Vrijeme je da dostojno proslavimo prijelaz u novu godinu, a vrijeme je i karnevala, vrijeme zabave!

Mjesto: TreffOrt Aula étterem – 1088 Budimpešta, Rákóczi u. 5 (kod Astorie).
Datum: 13. siječnja 2012. godine, od 19.30 do jutro.

Nastupa: Hrvatska izvorna plesna skupina. Sviraju: Pinkica i TS Siget.

Nudimo hranu i piće, a ostalo ovisi o Vama i o ponudi tamošnjeg bifea! Naravno, ako ste se oporavili od božićnog slavlja, a već izliječili od izazova dočeka Nove godine... Srdačno Vas očekujemo!

(Ne zaboravite povesti sa sobom i baku.)

Ulaz je slobodan i besplatan!

Nemojte zaboraviti **potvrditi svoj dolazak!**

Za sve ostale informacije, želje i upite možete se obratiti na tel.:

+36309548399 (Stipan Đurić), +36303154413 (Sanda Grbavac) ili na e mail: hr.sam.bp@gmail.com, te gyurity@gmail.com, najkasnije do 10. siječnja 2012. godine.

Hrvatska samouprava grada Budimpešte